

**EKSTRAKT
UDSKRIFT
AF
FORHANDLINGSPROTOKOLLEN
FOR
STATSEKSPROPRIATIONSKOMMISSIONEN
FOR JYLLAND**

**Pumpestation Virksund
(Besigtigelses- og ekspropriationsforretningen den 19. november 2024)
1. hæfte**

Besigtigelses- og ekspropriationsforretningen blev afviklet som planlagt med hensyn til mødetid og mødested.

Til stede var Kommissarius ved Statens Ekspropriationer i Jylland, Mette Plejdrup Nielsen, de af Transportministeriet udpegede medlemmer af kommissionen Albert Vinther Krogh, Thyborøn og Niels Wind-Friis, Lunderskov, samt Anja Karlsson, Oksbøl og Bente Østergaard, Roslev, der af kommissarius er udtaget fra den af kommunerne udarbejdede liste over kommunale medlemmer af kommissionen.

Der mødte ingen repræsentant for Viborg Kommune.

Den ledende landinspektør, Søren Andersen, mødte.

Protokollen førtes af specialkonsulent, cand.jur. Daniel Nim Sterndorff.

For anlægsmyndigheden, Gas Storage Denmark A/S, mødte seniornaboretskonsulent Peter Møller Bartholomæussen, afdelingsleder Mikael Buus Sommer og landinspektør Asbjørn Hoff Lauridsen, Geopartner.

Der henvises til brev af 26. juni 2024 fra Transportministeriet, hvormed sagen forelægges for ekspropriationskommissionen.

En række af de af anlægget berørte lodsejere og andre interesserede var mødt.

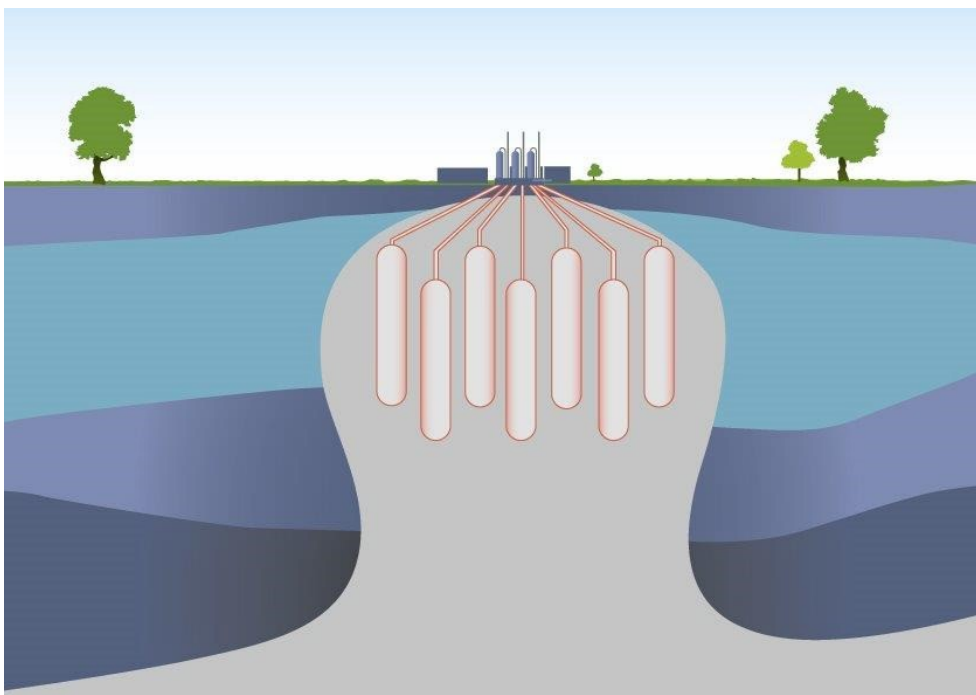
Protokol fra besigtigelsen er tilgængelig på www.kommissarius.dk

*****

1. Forudsætninger

I Lille Torup lagres naturgassen i store hulrum, kaldet kaverner, som er udskyllet i en underjordisk salthorst. En salthorst er en stor samling stensalt i undergrunden, som er dannet for millioner af år siden. Ved Lille Torup er salthorsten cylindrisk, og har en diameter og højde på ca. 5 km.

I salthorsten er udskyllet 7 hulrum - kaverner - alle med individuelle forme og størrelser. Toppen af kavernerne ligger mellem 950 og 1400 meter under jorden og er ca. 300 meter høje og 60 meter brede.

I Danmark bruger vi naturgas til produktion af både varme og el og forbruget hænger tæt sammen med sæsonerne. Der er f.eks. et større forbrug til opvarmning om vinteren end der er om sommeren. Dog er produktionen af naturgas forholdsvis konstant hen over året, så for at udligne variationerne over sæsonerne, er der behov for lagrene.

Den ubrugte gas i løbet af sommeren kan fyldes på lagrene og bruges i løbet af vinteren, hvorved gaslageret spiller en vigtig rolle i Danmarks forsyningssikkerhed.

Pumpestationen ved Virksund dæmningen er etableret med det formål at kunne pumpe ferskvand fra Hjarbæk Fjord til Lille Torup Naturgaslager for udskylning af kaverner og efter udskylning udlede saltholdigt vand til Lovns Bredning.

Fra 1983 til ca. 2016 har pumpestationen således været i formålsvis drift til indtag af ferskvand og udledning af saltholdigt vand – bl.a. til udskylning af kaverner og de senere år i forbindelse med vedligehold af kavernerne.

I ca. 2016 mister Lille Torup Naturgaslager sin miljøtilladelse til udledning af saltholdigt vand i Lovns Bredning, hvorefter der alene er tilladelse til indtag af ferskvand fra Hjarbæk Fjord.

Efter ca. 2016 har pumpestationen ikke været ”i drift”, idet der pt. ikke er truffet beslutning om udskylning af nye kaverner, men pumpestationen er en del af nødberedskabet for Lille Torup Naturgaslager og derfor en essentiel del af Gas Storage Denmarks virksomhed.

1.1 Myndighedsgodkendelser

Energistyrelsen har i brev dateret 5. marts 2024 meddelt tilladelse til ekspropriation i medfør af § 36 i undergrundsloven¹, jf. bilag 1.

Transport- og Boligministeriet har den 25. juni 2024 meddelt Kommissarius ved Statens Ekspropriationer i Jylland bemyndigelse til at iværksætte kombineret besigtigelses- og ekspropriationsforretning, jf. bilag 2.

Kystdirektoratet har den 2. juli 2024 meddelt tilladelse til udstykning og fastsættelse af nyt skel inden for strandbeskyttelseslinjen, jf. bilag 3.

Landbrugsstyrelsen har den 3. september 2024 meddelt tilladelse til ophævelse af landbrugspligten på arealet, jf. bilag 7.

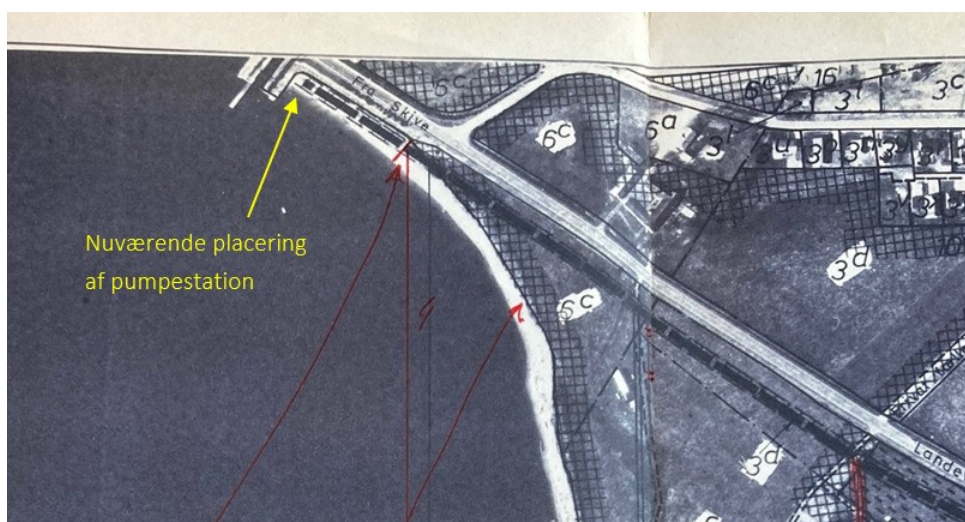
Der er i forbindelse med etablering af Lille Torup Naturgaslager og pumpestation ved Virksund dæmningen indhentet nødvendige tilladelser efter anden lovgivning, herunder f.eks.:

- 18.05.1982 – Tilladelse fra Kystinspektoret til etablering af bygværk på Virksunddæmningen for indtagning af ferskvand og udløbsledning for saltholdigt vand til Lovns Bredning (Bilag 4)
- 29.07.1982 – Tilladelse fra Naturfredningsnævnet til opførelse af indtagnings- og fortyndingsstation ved Virksunddæmningen (Bilag 5)
- 11.08.1982 – Byggetilladelse fra Møldrup Kommune til opførelse af vandindtags- og fortyndingsstation ved Virksunddæmningen (Bilag 6)

2. Projektbeskrivelse

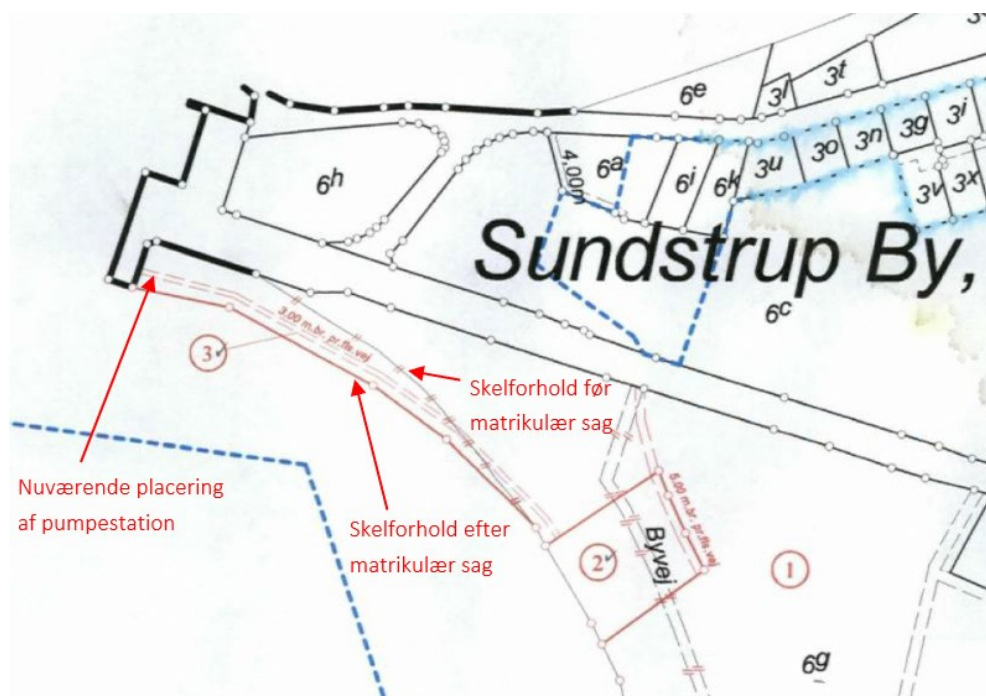
Pumpestationen er som anført etableret i årene 1982-1983 med det formål, at kunne pumpe ferskvand fra Hjarbæk Fjord til Lille Torup Naturgaslager for udskylning af kaverner og efter udskylning udlede saltholdigt vand til Lovns Bredning.

På etableringstidspunktet og i forbindelse med arealerhvervelsesprocessen til bl.a. pumpestation og skylleledninger er der ikke taget stilling til de matrikulære forhold, hvorefter pumpestationen og en mindre strækning af skylleledningerne blev opført på umatrikuleret areal - søterritoriet. Der er først kommet krav om matrikulering af bygværker på søterritoriet i forbindelse med udstykningsloven af 1991.

Uddrag af besigtigelsesplan fra 1982, hvoraf det fremgår, at arealet hvorpå pumpestationen nu er beliggende er umatrikuleret areal = søterritoriet.

I 2007 godkendes matrikulær sag U2007-00125 i Kort- og Matrikelstyrelsen. Den matrikulære sag omhandler bl.a. ejendomsberigtigelse mod søterritoriet, hvorefter delnr. 3 på nedenstående ændringskort (hvor pumpestationen er beliggende) tilgår matr. nr. 6g Sundstrup By, Ulbjerg ved ejendomsberigtigelse. I forbindelse med den matrikulære sag oplyses der ikke om beliggenhed af en pumpestation tilhørende Gas Storage Denmark på del nr. 3.

Kort- og Matrikelstyrelsen registrerer de matrikulære ændringer i Matriklen den 11. april 2007.

Vejlitra 7000e Sundstrup By, Ulbjerg blev udskilt som offentligvej i sagen M1968/03215.

I 2021 erfarer Gas Storage Denmark, at der ikke er tinglyste rettigheder til pumpestationen og at pumpestationen i henhold til matrikelkortet er beliggende på matr. nr. 6g Sundstrup By, Ulbjerg der ejes af lb. nr. 1 og udskilt offentlig vejareal litra 7000e Sundstrup By, Ulbjerg der ejes af lb. nr. 2.

Gas Storage Denmark søger herefter ekstern rådgivning hos privat praktiserende landinspektør, som efter granskning af den matrikulære sag og dialog med matrikelmyndigheden konkluderer, at der ikke er mulighed for omstødelse af den matrikulære sag. Det betyder, at Gas Storage Denmark ikke har mulighed for at få adgang til arealet, hvor pumpestationen er beliggende, medmindre der indgås en frivillig aftale eller foretages en ekspropriation.

Gas Storage Denmark indgår herefter i et længerevarende forhandlingsforløb med den private lodsejer med henblik på at sikre adgang og fuld ejerråden til arealet for sikring af den statslige infrastruktur. I sommeren 2023 afviser lodsejer Gas Storage Danmarks

endelige tilbud, og det må konkluderes, at der ikke kan opnås enighed omkring de økonomiske vilkår i en sådan aftale.

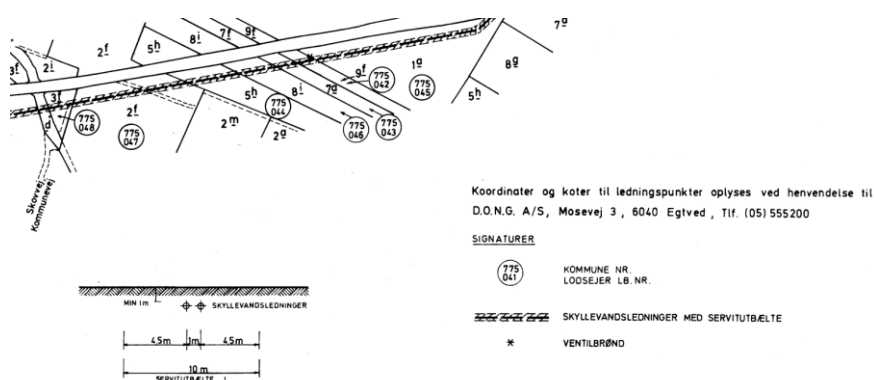
I september 2023 opsiges lodsejer via advokat Gas Storage Denmark's "brugsret" til arealet hvorpå pumpestationen er beliggende. Opsigelsen har virkning fra årsskiftet 2023/2024, hvorefter arealet forventes at være til lodsejers disposition. Det bør oplyses, at der ikke indgået en skriftlig, såvel som mundtlig brugsaftale vedr. det tidligere umatrikulerede areal.

Gas Storage Denmark ser sig herefter nødsaget til at søge ekstern juridisk bistand og efterfølgende undersøge muligheden for sikring og beskyttelse af den statslige infrastruktur via statslig ekspropriationsproces.

3. Tekniske bestemmelser

3.1 Rørledningerne

Mellem Lille Torup Naturgaslager og Pumpestation Virksund, er der etableret 2 stk. 400mm PVC-ledninger til hhv. indtag af ferskvand fra Lovns Bredning og udledning af saltholdigt vand til Hjarbæk Fjord. I samme trace er der anlagt fiberkabel til kommunikation.

Uddrag af tinglysningsrids fra 1982, hvoraf det bl.a. fremgår, at der er etableret 2 skylleledninger med ca. 1 meter mellemrum på strækningen fra Lille Torup Naturgaslager til Pumpestation Virksund.

3.2 Erhvervelse af rettigheder

Idet skylleledninger og pumpestation er etableret på tidligere umatrikuleret areal er der behov for at pålægge servitutrettigheder til sikring af ledningernes tilstedeværelse

og vedligeholdelse, arealerhvervelse af arealet hvorpå pumpestationen er placeret, vedligeholdelse af pumpestationen samt sikre vejret til anlægget.

Forslag til servitutter til sikring af ledninger, deklarationsareal, vedligeholdelse og vejret fremgår af afsnit 6.

*****

Projektets indflydelse på ejendommene langs anlægget blev herefter gennemgået for kommissionen og den fremmødte lodsejer, som havde mulighed for at udtale sig.

Kommissionen besigtigede herefter forholdene i fornødent omfang.

De væsentligste bemærkninger var følgende:

Anlægsmyndighedens repræsentanter redegjorde for historikken omkring etablering af pumpestation og forholdene omkring det tilskyllede areal og tilkendegav, at pumpestationen alene af matrikulære årsager befinder sig på en privat lodsejers ejendom. Såvel anlægsmyndigheden som den fremmødte lodsejer fandt dog, at arealet, hvorpå pumpestationen var placeret, utvivlsomt måtte tilhøre lodsejeren.

Herefter tilkendegav den fremmødte lodsejer og dennes rådgiver, at det planlagte indgreb vil medføre, at lodsejer efter dennes opfattelse vil blive efterladt med ansvaret for bl.a. vedligeholdelse af de omkring liggende arealer ved pumpestation, herunder vejadgangen dertil. Det blev med henvisning hertil gjort gældende, at anlægsmyndigheden derfor skulle overtage hele den pågældende del af ejendommen, svarende til ca. 900 m², og dermed ikke blot arealerne, som pumpestationen er placeret på.

I den forbindelse gjorde Energinets repræsentanter gældende, at det beskrevne indgreb måtte anses for den relevante minimumsløsning, uanset denne tidligere havde tilbudt at overtage et større areal fra den berørte lodsejer, eftersom den fremlagte løsning efter anlægsmyndighedens vurdering var det eneste nødvendige for at bibeholde anlægget.

Ekspropriationskommissionens beslutning

Efter drøftelse af de fremkomne bemærkninger sammenholdt med det fremlagte projekt, besluttede kommissionen at godkende projektet.

Kommissionen lagde i den forbindelse vægt på, at en alternative placering af pumpestationen i sagens natur ikke vil give nogen mening, ligesom der mellem anlægsmyndigheden og lodsejer var enighed om, at det berørte areal tilhørte den fremmødte lods-ejer, imens ingen af parterne anfægtede lovligheden af projektet.

Kommissionen fastsatte herefter følgende:

Særlige bestemmelser

Lb. nr.	Særlige bestemmelser						
1	<u>PERMANENTE INDGREB</u> Afståelse af ca. 195 m² til pumpestation, som har været etableret på søterritoriet. Ca. 165 m² eksproprieres som vejadgang (arealet, der søges eksproprieret, er anlagt som vej). Ca. 60 m² eksproprieres til servitut om sikring af adgang til vedligeholdelse af anlægget. Ca. 1.130 m² eksproprieres til deklarationsbælte samt rør til skyllevand. Stiforbindelse, der er anlagt som privat fællessti ved pumpestationen, søges omlagt.						
2	<u>PERMANENTE INDGREB</u> Afståelse af ca. 1 m² fra vejlitra til pumpestation.						
3	<u>PERMANENTE INDGREB</u> Under ejendommen henlægges følgende arealer: <table> <tbody> <tr> <td>Af lb. nr. 1 matr. nr. 6g Sundstrup By, Ulbjerg</td> <td>ca. 420 m²</td> </tr> <tr> <td>Af lb. nr. 2 matr. nr. 7000e Sundstrup By, Ulbjerg</td> <td><u>ca. 1 m²</u></td> </tr> <tr> <td>I alt</td> <td>ca. 421 m²</td> </tr> </tbody> </table>	Af lb. nr. 1 matr. nr. 6g Sundstrup By, Ulbjerg	ca. 420 m ²	Af lb. nr. 2 matr. nr. 7000e Sundstrup By, Ulbjerg	<u>ca. 1 m²</u>	I alt	ca. 421 m ²
Af lb. nr. 1 matr. nr. 6g Sundstrup By, Ulbjerg	ca. 420 m ²						
Af lb. nr. 2 matr. nr. 7000e Sundstrup By, Ulbjerg	<u>ca. 1 m²</u>						
I alt	ca. 421 m ²						

*****

.....

Hermed afsluttedes forretningen.

Mette Plejdrup Nielsen

Albert Vinther Krogh

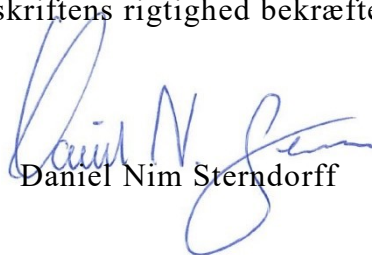
Niels Wind-Friis

Anja Karlsson

Bente Østergaard

/Daniel Nim Sterndorff

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Daniel Nim Sterndorff